

Καρκινικοί Δείκτες

Από τον
Νίμερ Γ. Σαχίν, MD, PhD, FACS,
Διευθυντή Χειρουργό Γενικής
Λαπαροσκοπικής Χειρουργικής,
Χειρουργικής Ογκολογίας,
Ιατρικού Κέντρου Αθηνών

Οι καρκινικοί δείκτες είναι ουσίες οι οποίες βοηθούν στην **έγκαιρη διάγνωση** (ανίχνευση), στη **διαφορετική διάγνωση μεταξύ καλοθών και κακοθών νεοπλασμάτων**, στην **παρακολούθηση μεταστάσεων της νόσου** καθώς και στην **αξιολόγηση της θεραπείας που ακολουθείται**.

Έτσι, δίνεται η δυνατότητα ανίχνευσης υποτροπής της νόσου, πριν να είναι πολύ αργά, καθώς ελέγχονται οι πιθανές μεταστάσεις προτού ακόμα εμφανιστούν κλινικά συμπτώματα.

Τι είναι οι καρκινικοί δείκτες

Οι καρκινικοί ή αλλιώς νεοπλασματικοί ή και βιοχημικοί δείκτες (Tumor markers), είναι ουσίες, οι οποίες βρίσκονται στα καρκινικά κύτταρα ή παράγονται από τα φυσιολογικά κύτταρα σε απάντηση στην παρουσία όγκου, με μεγαλύτερη όμως συγκέντρωση και πάντως, πάνω από τα

φυσιολογικά όρια. Οι καρκινικοί δείκτες ανιχνεύονται στα βιοχημικά υγρά (αίμα κλπ) Οι δείκτες αυτοί μπορούν να ανιχνεύσουν μια νεοπλασία πριν ακόμα εμφανιστούν κλινικά συμπτώματα ή προτού διαγνωστεί ο καρκίνος με άλλες κλινικοεργαστηριακές μεθόδους και η έγκαιρη διάγνωση δίνει τη δυνατότητα για πιο αποτελεσματική θεραπεία.

Η ύπαρξη και κυρίως η αύξηση της συγκέντρωσής τους πάνω από τα φυσιολογικά όρια σχετίζεται με την παρουσία, την ανάπτυξη, τη διάγνωση ή και την πρόγνωση ενός κακοήθους όγκου. Καρκινικοί δείκτες θεωρούνται επίσης διάφορες ουσίες όπως ορμόνες, αντιγόνα, ένζυμα, πρωτεΐνες, κ.α. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχουν καρκινικοί δείκτες οι οποίοι είναι ειδικοί για κάθε καρκίνο, όπως ο καρκίνος των μαστών, των ωοθηκών και άλλων.

Οι ουσίες αυτές εμφανίζονται στην κυκλοφορία:

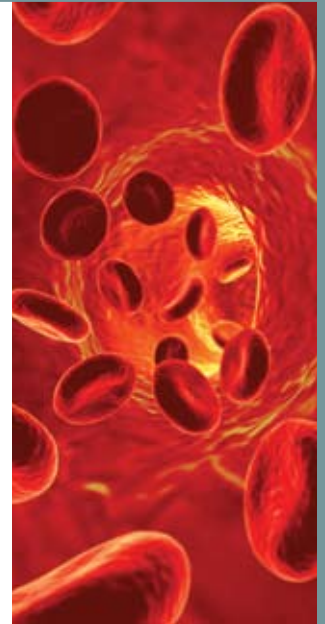
1. διότι παράγονται από καρκινικά κύτταρα και βρίσκονται σε πολύ χαμηλές συγκεντρώσεις.
2. ή είναι φυσιολογικές ουσίες που παράγονται από ιστούς και ρίγω του καρκίνου σε συγκεκριμένο σημείο του σώματος εμφανίζονται στην κυκλοφορία.

Και στις δυο περιπτώσεις πρόκειται περί αντιγόνων που σχετίζονται με όγκους (tumor associated antigen) και παράγονται από ογκογόνα κύτταρα, αλλήλ και από ορισμένα εμβρυονικά ή φυσιολογικά κύτταρα. Η διαφορά είναι ποσοτική, καθώς, στην περίπτωση ύπαρξης καρκίνου η συγκέντρωση είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή που σημειώνεται σε υγιή άτομα.

Ποια είναι η πρακτική χρήση των δεικτών

Μια αυξημένη τιμή δεν σημαίνει οπωσδήποτε καρκίνο, αλλά μας προβληματίζει να ερευνήσουμε περισσότερο τον ασθενή.

Εκείνο όμως που είναι βέβαιο είναι το γεγονός ότι οι δείκτες αυτοί βοηθούν στην παρακολούθηση

ασθενών με καρκίνο, σε περιπτώσεις π.χ. χειρουργικών επεμβάσεων, χημειοθεραπείας, ακτινοθεραπείας, υποτροπών ή μεταστάσεων, κατά τις οποίες έχουμε μεγάλες μεταβολές.

Μία αύξηση ή συνεχής αύξηση των καρκινικών δεικτών υποδηλώνει συχνά υποτροπή, μετάσταση και μικρή ανταπόκριση στη θεραπεία, ενώ μειωμένα επίπεδα υποδεικνύουν θετική ανταπόκριση, συνεπώς και καλή πρόγνωση.

Μία αύξηση ή συνεχής αύξηση των καρκινικών δεικτών, σε ασθενή με καρκίνο, υποδηλώνει συχνά υποτροπή, μετάσταση και μικρή ανταπόκριση στη θεραπεία, ενώ μειωμένα επίπεδα υποδεικνύουν θετική ανταπόκριση, συνεπώς και καλή πρόγνωση.

Συμπέρασμα

Με τη μέτρηση των καρκινικών δεικτών στα βιολογικά υγρά

του ανθρώπου μπορούμε να πετύχουμε τα εξής:

- έγκαιρη διάγνωση,
- διαφορική διάγνωση,
- εκτίμηση της φύσης και του μεγέθους του όγκου,
- εξέλιξη και πρόγνωση του όγκου,
- εκτίμηση της έκτασης και του σταδίου του όγκου,
- αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της θεραπείας,
- παρακολούθηση, με σκοπό την έγκαιρη ανίχνευση υποτροπής της νόσου,
- έλεγχο μεταστάσεων, προτού εμφανιστούν τα κλινικά συμπτώματα. ♦

